

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรมของเด็ก

รศ.พญ.ลัดดา เหมาะสุวรรณ

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรมของเด็กไทย

วุฒิภาวะด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรมเป็นคุณสมบัติสำคัญในการดำรงชีวิตของบุคคล เมื่อเผชิญต่อสิ่งเร้าและปัญหาต่างๆ และทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยระยะยาวในต่างประเทศชี้ว่า ความสามารถในการด้านอารมณ์และสังคมมีผลต่อความสำเร็จในชีวิตที่อาจสำคัญกว่าระดับเชาวน์ปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมร่วมกับพัฒนาการด้านปัญญาที่สมวัยในวัยต้นของชีวิตเป็นรากฐานที่สำคัญของพัฒนาการด้านภาษา ด้านสติปัญญาและด้านจริยธรรมในขั้นต่อไป¹

ความสำเร็จในชีวิตเป็นผลจากเชาวน์ปัญญาเพียงร้อยละ 20² การศึกษาติดตามระยะยาวจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ พบว่า ระดับเชาวน์ปัญญาในวัยเด็กมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิตการทำงานและระดับเงินเดือนค่อนข้างน้อย ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ควบคุมความขัดแย้งและการเข้ากับคนอื่นได้ง่ายต่างหากที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต³⁻⁵ ความสามารถอย่างหลังนี้รวมเรียกว่า Emotional Intelligence ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ของตนเอง รู้จักจัดการกับอารมณ์ทำให้รู้อารมณ์ตนเองอยู่เสมอ ทำให้ไม่ซึมเศร้าหรือจมอยู่กับความรู้สึกวิตกกังวลอยู่นาน ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ รู้จักอดทนรอ ทำให้มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของคนอื่น และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ทำให้เป็นที่นิยม เป็นผู้นำ และทำงานประสบความสำเร็จ

การสำรวจพัฒนาการอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรมของเด็กไทย

การศึกษาระดับประเทศเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมของเด็กมีน้อย งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาด้านพื้นอารมณ์และปัญหาทางจิตเวชเฉพาะกลุ่ม ตัวอย่างเช่น การศึกษาทักษะชีวิตของเด็กวัยรุ่น Toonkool และคณะ⁶ ได้ศึกษาทักษะชีวิตของเด็กวัยรุ่นอายุ 13-18 ปี ที่อาศัยอยู่ในย่านชุมชนแออัดวัดมะกอก ในกรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเด็กชายและเด็กหญิงพอๆ กันทุกด้าน โดยมีคะแนนด้าน awareness เท่ากับ 18.5 (คะแนนเต็ม 24) ด้าน empathy เท่ากับ 20 (คะแนนเต็ม 24) และด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเท่ากับ 27 (คะแนนเต็ม 40) ร้อยละ 85 มีความคิดวิจารณ์ญาณ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 65 มีความสามารถในการตัดสินใจดี และร้อยละ 63 สามารถจัดการกับอารมณ์ได้ดี

กรมสุขภาพจิตรายงานผลสำรวจสถานการณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทย จากการประเมินเด็กอายุ 6-11 ปี โดยพ่อแม่และครูจำนวน 4,299 ราย เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2545 กับ พ.ศ. 2550 ในด้านความเก่ง ความดี มีความสุข พบว่าคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียนอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยคะแนนด้านความเก่งลดลงจาก 58.4+9.5 ใน พ.ศ. 2545 มาเป็น 52.8+1 ในปี พ.ศ.2550 และคะแนนด้านความดีลดลงจาก 69.8+10.9 เป็น 65.9+12.5 แต่พบว่าคะแนนความสุขเพิ่มขึ้นจาก 58.3+ 8.1 เป็น 60.9+10⁷ ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2544 โครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยทำการสำรวจเด็กไทยทั่วประเทศอายุ 1-18 ปีจำนวน 9,488 รายพบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดเร็วกว่าพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยด้านย่อยของพฤติกรรมด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม ทุกด้านย่อยมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นตามอายุ ยกเว้นด้านการเลียนแบบ/เล่นสมมุติที่มีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเด็กอายุ 6 ปี เด็กในเขตเมืองมีพัฒนาการสูงกว่าเด็กนอกเขตเทศบาลในเกือบทุกด้าน ในเด็กวัยเรียนตอนต้นอายุ 6-10 ปีพัฒนาการด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ด้านหิริโอตตัมปะ รองลงมาคือด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสมาธิและอดทน คะแนนพฤติกรรมด้าน วินัย สมาธิ กตัญญู เมตตา อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด และรวมทุกด้านมีพัฒนาการก้าวหน้าตามวัย และมีความแตกต่างระหว่างช่วงอายุ อย่างมีนัยสำคัญ สำหรับเด็กวัยเรียนตอนปลายอายุ 10-13 ปีมีคะแนนสูงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบ ต่อสังคม ความเห็นใจผู้อื่น การสื่อสาร และคุณธรรมจริยธรรมมีคะแนนต่ำในด้านความคิดสร้างสรรค์ การควบคุมอารมณ์ การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การตระหนักรู้ในตนและการแก้ปัญหา¹

การวัดพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรม

เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบแนวโน้มพัฒนาการของเด็กไทย ในการสำรวจครั้งนี้จึงใช้เครื่องมือวัดพัฒนาการอารมณ์-จิตใจ-สังคม และจริยธรรมที่ใช้ในโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย โดยในเด็กตัวอย่างอายุ 1-5 ปีใช้แบบวัด MITSEA (Modified Infant Toddler Social and Emotional Assessment)⁸ ซึ่งคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยดัดแปลงจากแบบวัด ITSEA (Infant Toddler Social and Emotional Assessment)⁹ แบบวัดนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่มารดาสังเกตได้ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา แบ่งเป็น 2 ด้านใหญ่ๆ คือ ด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม (Emotional Competence) และการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิด (Social Relatedness) สำหรับด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม ยังแบ่งออกเป็น 6 ด้านย่อย คือ การทำตามระเบียบกติกา (Compliance) ความจดจ่อมีสมาธิ (Attention Skills) การเลียนแบบ/เล่น (Imitation/Play) แรงจูงใจใฝ่สำเร็จ (Mastery Motivation) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) และการชอบสังคมกับเพื่อน (Prosocial Peer Relations) คะแนนเต็มของแต่ละด้านย่อย และคะแนนเต็มรวม = 2 แบบวัดนี้มีค่า Alpha Reliability (Cronbach) ของด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม เท่ากับ 0.8929 และด้านการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดเท่ากับ 0.7800⁸

สำหรับเด็กอายุ 6-9 ปี ใช้แบบวัด EMSA (Emotional Moral Social Assessment)⁸ ที่คณะผู้วิจัยโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยได้พัฒนาจากแบบวัดเชิงจริยธรรมของชุดเตรียมความพร้อมแนวคิดการประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้านจริยศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยอิงรูปแบบคำถามจากแบบวัด ITSEA (Infant-toddler social and emotional assessment)⁹ แบบวัดนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่มารดาสังเกตได้ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา แบ่งเป็น 8 ด้านย่อย คือ ด้านวินัย ด้านสติ-สมาธิ ด้านความเมตตา ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความประหยัด การควบคุมอารมณ์ และพัฒนาสังคม คะแนนเต็มของแต่ละด้านย่อยและคะแนนเต็มรวม = 2 แบบวัดนี้มีค่า Alpha Reliability เท่ากับ 0.8675⁸

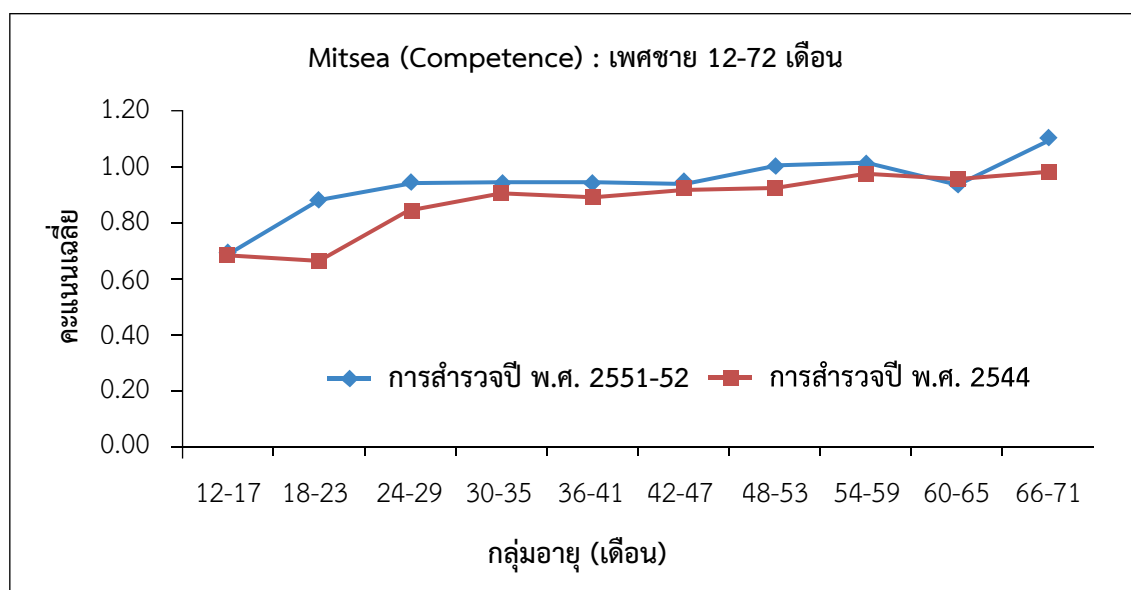
ในเด็กอายุ 10-14 ปีใช้แบบวัด LS1 (Life Skill 1)⁸ ที่คณะผู้วิจัยโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยดัดแปลงจากแบบวัด Life Skill ของนายแพทย์ชัย ฤทธิยาภิชาติกุล¹⁰ พร้อมกับเพิ่มข้อคำถามพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม แบบวัดนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เด็กเป็นผู้ทำแบบวัดด้วยตนเอง แบ่งเป็น 14 ด้าน คือ ความตระหนักรู้ในตน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการกับอารมณ์ การจัดการกับความเครียด การสื่อสาร สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การควบคุมอารมณ์ และจริย-ธรรม คะแนนเต็มของแต่ละด้านย่อยและคะแนนรวม = 3 แบบวัดนี้มีค่า Alpha Reliability เท่ากับ 0.9472⁸

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมของเด็กอายุ 1-5 ปี

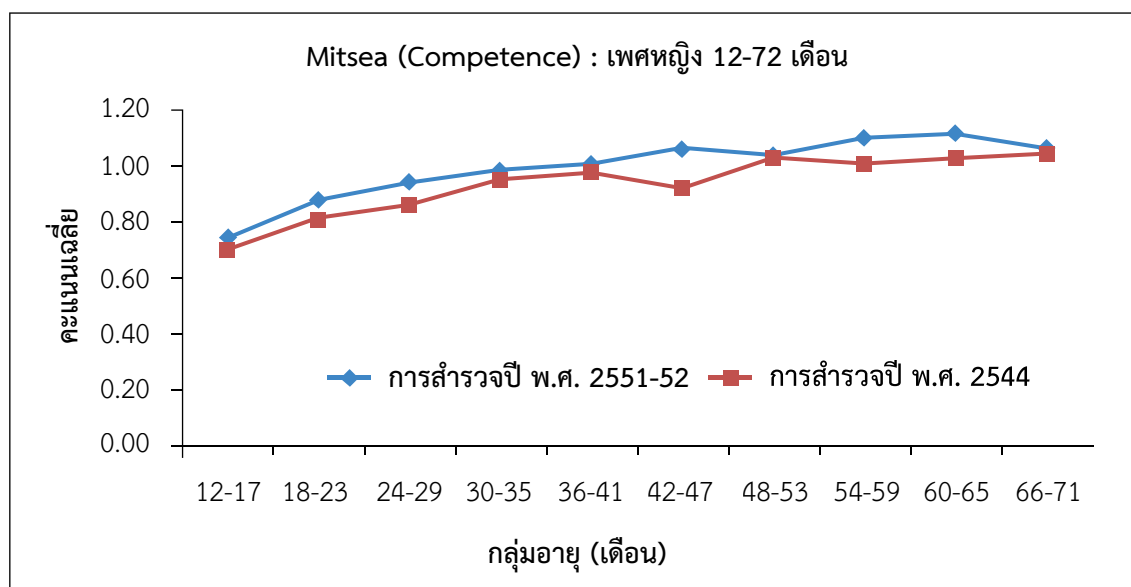
คะแนนพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมเพิ่มขึ้นตามอายุ ในขณะที่คะแนนพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดค่อนข้างไม่เปลี่ยนแปลงตลอดช่วงอายุ 1-5 ปี เด็กตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ด้านสูงกว่าเด็กในการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544¹¹ (รูปที่ 11.1)

รูปที่ 11.1 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมและด้านการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดของเด็กอายุ 1-5 ปี ปีพ.ศ. 2552 เปรียบเทียบกับผลการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544

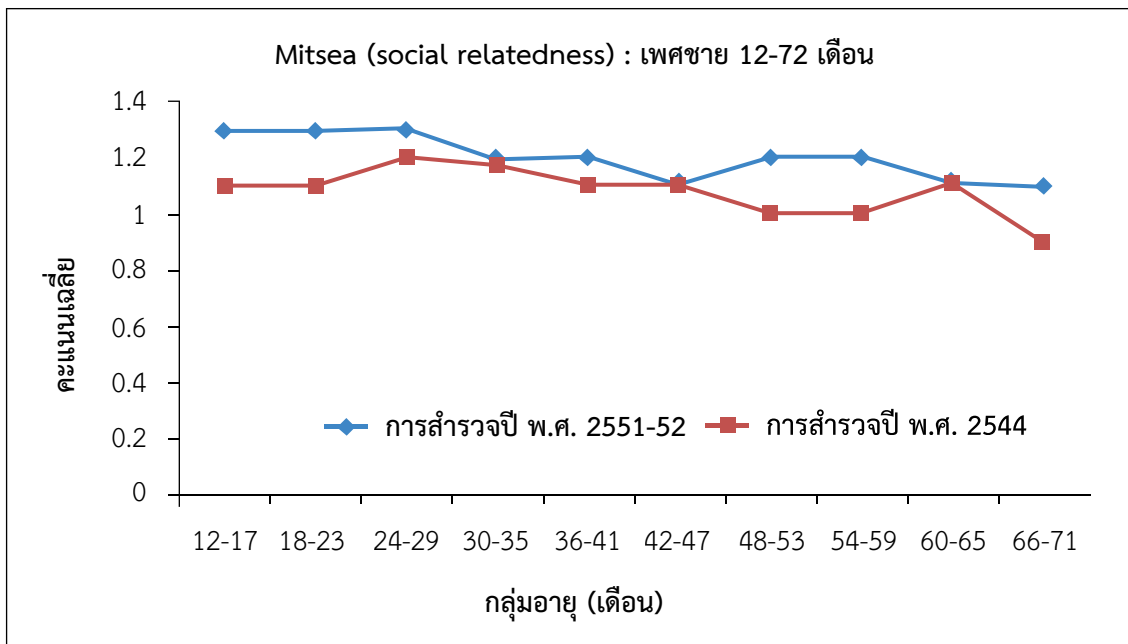
คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมของเพศชาย

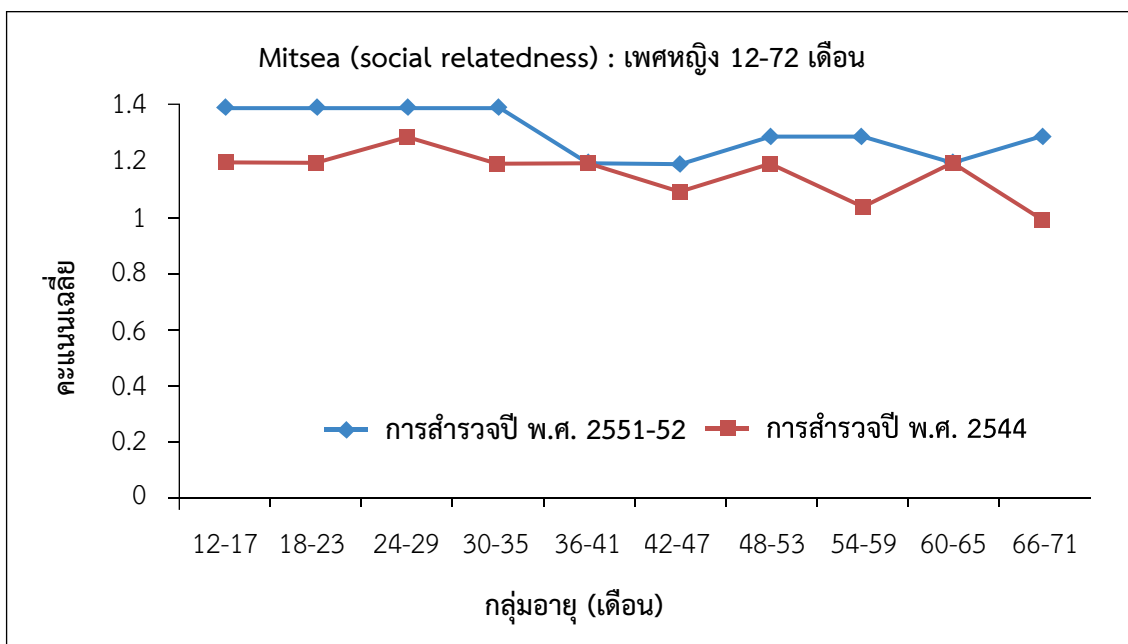
คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมของเพศหญิง

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดของเพศชาย

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดของเพศหญิง

เมื่อพิจารณาด้านย่อยของพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคม พัฒนาการด้านความจดจ่อ มีสมาธิมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามอายุอย่างชัดเจนมากที่สุด ส่วนด้านแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ ด้านการทำตามระเบียบ กติกา และด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีคะแนนเพิ่มขึ้นชัดเจนในช่วงอายุ 12-30 เดือน หลังจากนั้นคะแนน ค่อนข้างจะคงที่ เช่นเดียวกับคะแนนด้านการเลียนแบบ/เล่นในเด็กหญิงและคะแนนด้านการชอบสังคมกับเพื่อน ในเด็กชาย แต่คะแนนด้านเลียนแบบ/เล่นในเด็กชายค่อนข้างคงที่จากอายุ 12-65 เดือน หลังจากนั้นคะแนน ต่ำลงที่อายุ 66-71 เดือน ส่วนคะแนนด้านการชอบสังคมกับเพื่อนในเด็กหญิงเพิ่มขึ้นชัดเจนในช่วงอายุ 12-30 เดือน หลังจากนั้นคะแนนค่อนข้างจะคงที่แล้วมีคะแนนเพิ่มขึ้นอีกครั้งหลังอายุ 54-59 เดือน พัฒนาการด้านที่มีคะแนนสูงสุดในทั้งเด็กชายและเด็กหญิงที่อายุ 66-71 เดือน คือ ด้านการสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิด ในเด็กชาย คะแนนพัฒนาการด้านที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ด้านการเลียนแบบ/เล่น ส่วนพัฒนาการด้านที่เหลือของเด็กหญิง มีคะแนนเฉลี่ยที่อายุ 66-71 เดือนใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 11.1)

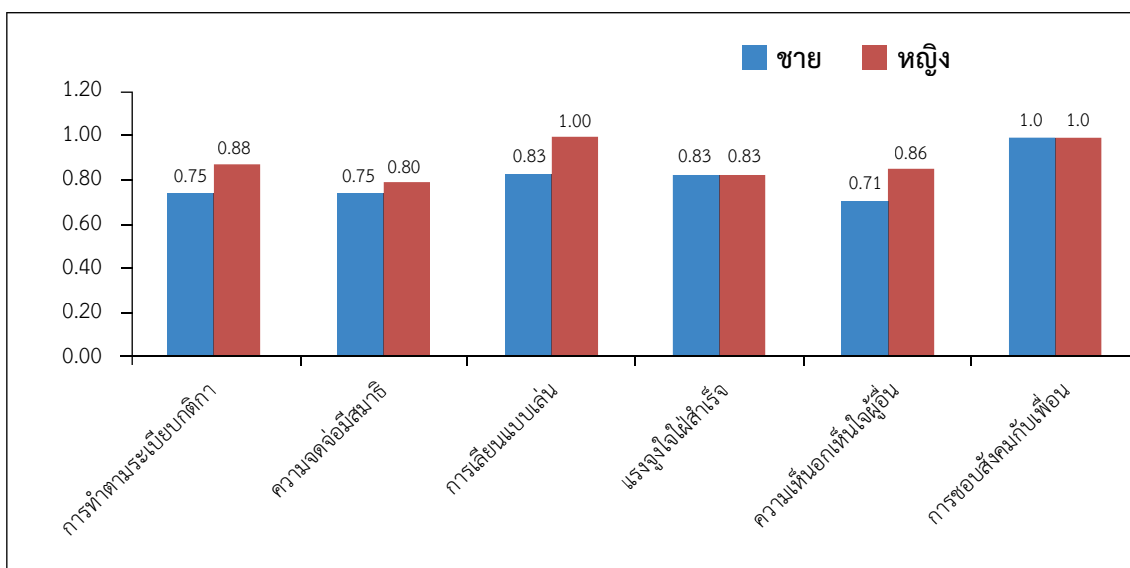
ตารางที่ 11.1 คะแนนเฉลี่ยด้านย่อยของพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กอายุ 1-5 ปี

ด้านย่อย	ชาย										หญิง									
	12-17	18-23	24-29	30-35	36-41	42-47	48-53	54-59	60-65	66-71	12-17	18-23	24-29	30-35	36-41	42-47	48-53	54-59	60-65	66-71
การทำตามระเบียบกติกา (Compliance)	0.63	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.87	0.75	0.75	1	0.63	0.88	0.88	0.88	0.88	1	0.9	0.9	1	1
ความจดจ่อมีสมาธิ (Attention Skills)	0.33	0.5	0.6	0.75	0.8	0.8	0.8	0.8	1	1	0.4	0.6	0.8	0.8	0.8	0.67	0.8	1	1	1
การเลียนแบบ/เล่น (Imitation/Play)	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	0.67	0.83	1	0.83	1	1	1	1	1	1	1
แรงจูงใจไม่สำเร็จ (Mastery Motivation))	0.5	0.8	1	0.83	0.83	1	1	0.83	1	1	0.67	0.83	0.83	1	0.83	1	1	1	1	1
ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)	0.33	0.5	0.71	0.71	0.57	0.71	0.86	0.71	0.83	1	0.5	0.71	0.71	0.86	0.71	1	0.9	0.9	1	1
การชอบสังคมกับเพื่อน	0.6	0.8	1	0.8	1	1	1	1	1	1	0.6	0.8	0.8	1	1	1	1	1.2	1.2	1.2

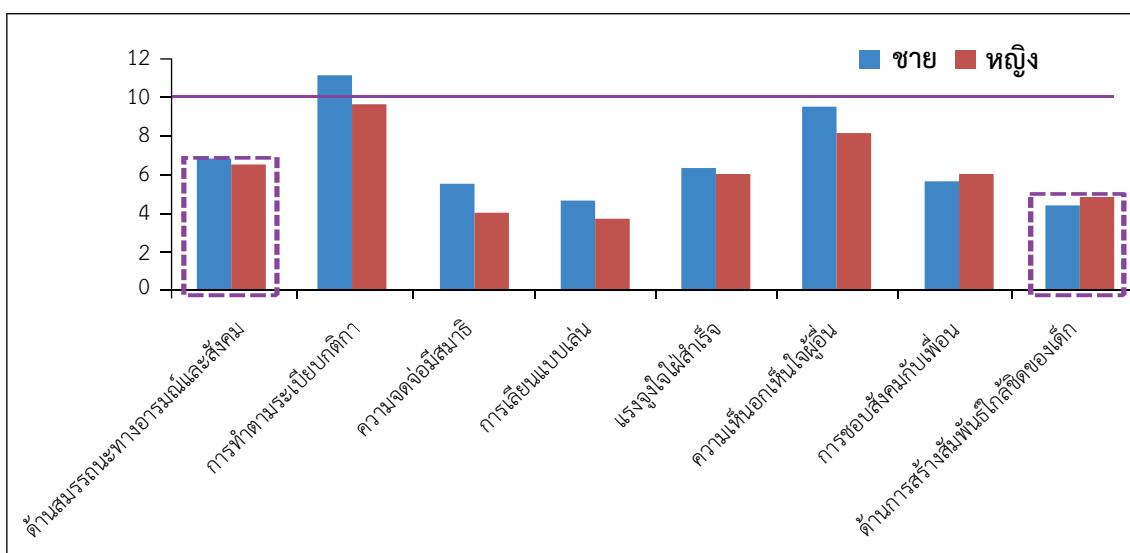
คะแนนเต็ม =2

เด็กตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ทั้งชายและหญิงมีคะแนนเฉลี่ยด้านย่อยของพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมสูงกว่าเด็กตัวอย่างในการสำรวจปี พ.ศ. 2544 ทุกพัฒนาการ (รูปที่ 11.2) สำหรับพัฒนาการด้านย่อยที่เด็กตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้มากกว่าร้อยละ 10 มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์เปอร์เซ็นต์ไตร์ที่ 10 ของเด็กในการสำรวจปี พ.ศ. 2544¹¹ คือด้านการทำตามระเบียบกติกา (Compliance) ในเด็กชาย (รูปที่ 11.3)

รูปที่ 11.2 คะแนนเฉลี่ยด้านย่อยของพัฒนาการด้านสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมของเด็กตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ พ.ศ. 2551-2552 เปรียบเทียบกับผลการสำรวจปี พ.ศ.2544

รูปที่ 11.3 ร้อยละของเด็กอายุ 1-5 ปีที่มีคะแนนด้านอารมณ์-สังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไตร์ที่ 10 เมื่อเทียบกับเด็กในปี พ.ศ. 2544

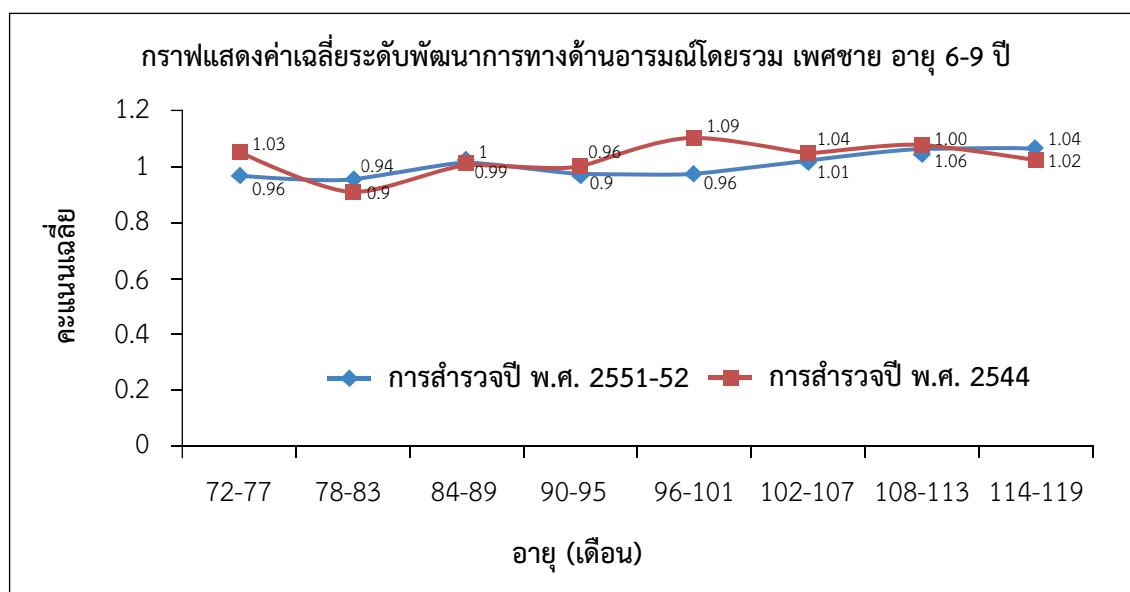

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมและจริยธรรมของเด็กอายุ 6-9 ปี

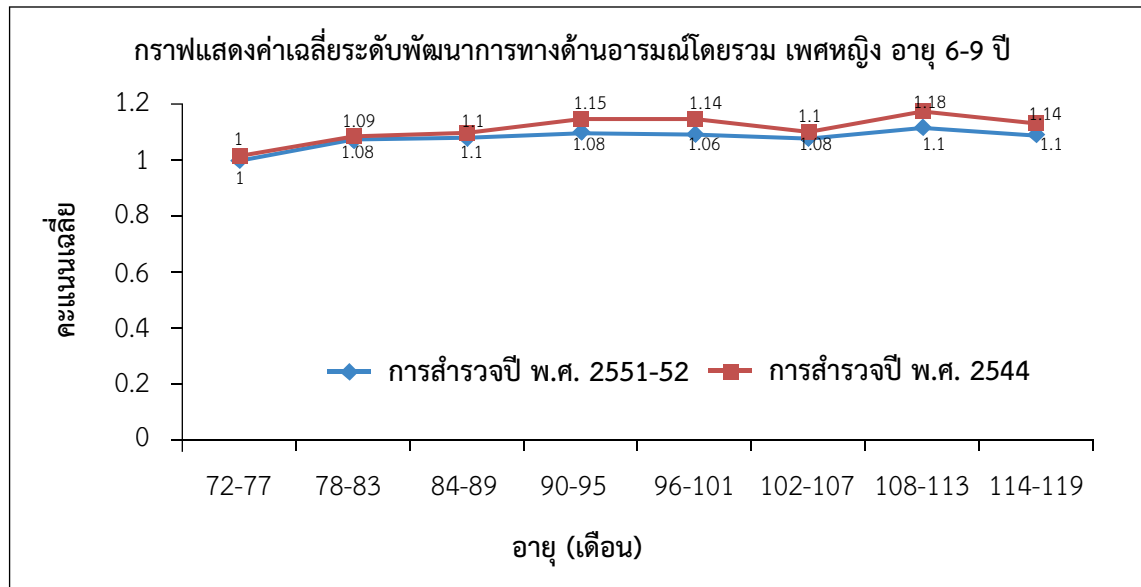
คะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมและจริยธรรมโดยรวมของเด็กหญิงอายุ 6-9 ปีเพิ่มขึ้นตามอายุจาก 72 เดือนถึงอายุ 90 เดือน หลังจากนั้นคะแนนจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนักและต่ำกว่าเด็กหญิงในการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544 ในขณะที่คะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมโดยรวมของเด็กชายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ คะแนนที่อายุ 114-119 เดือนต่ำกว่าของเด็กหญิงแต่สูงกว่าเด็กชายในการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544 เล็กน้อย (รูปที่ 11.4)

รูปที่ 11.4 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมของเด็กอายุ 6-9 ปีเปรียบเทียบกับผลการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544

เพศชาย

เพศหญิง

เมื่อพิจารณาคะแนนด้านย่อยพบว่าในเด็กหญิงคะแนนพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตามอายุ คือ ด้านอดทน และด้านซื่อสัตย์ ส่วนคะแนนด้านอื่นๆ ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงตามอายุ พัฒนาการด้านที่มีคะแนนต่ำสุดในเด็กชาย คือ ประหยัด (คะแนนเฉลี่ย 0.6) ด้านซื่อสัตย์ (คะแนนเฉลี่ย 0.83) ด้านการควบคุมอารมณ์ (คะแนนเฉลี่ย 0.44) โดยคะแนนด้านเหล่านี้ลดลงในช่วงอายุ 114-119 เดือน ส่วนในเด็กหญิง พัฒนาการด้านย่อยที่มีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น คือ ด้านสมาธิ อดทน ประหยัด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 0.8-0.86 (ตารางที่ 11.2)

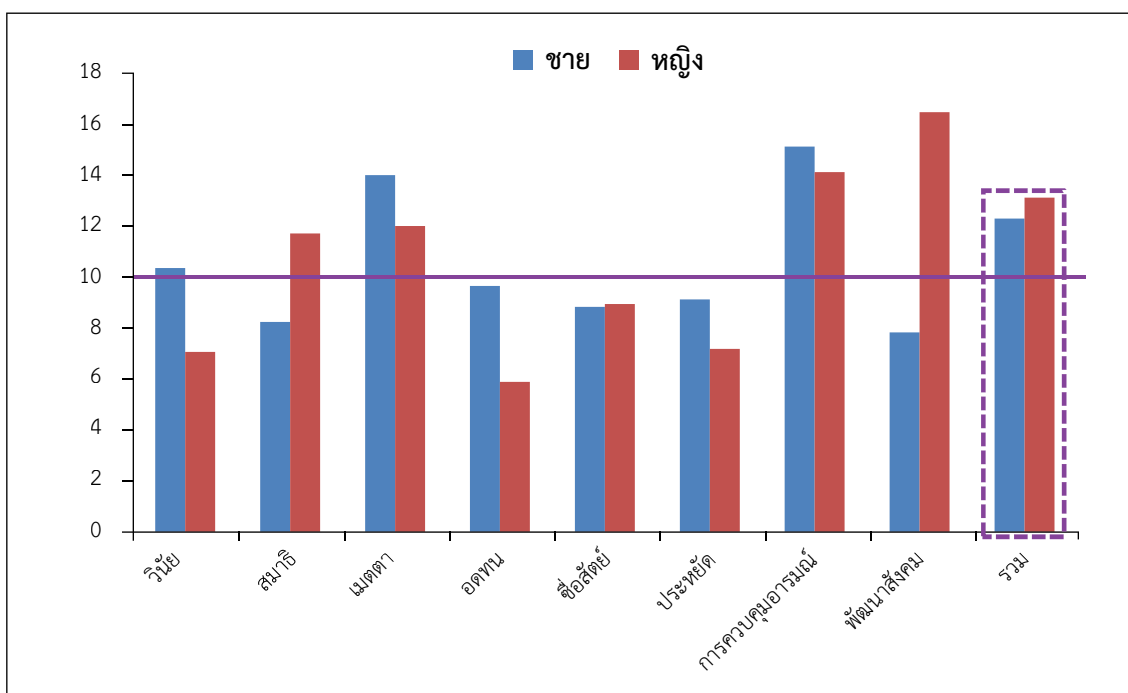
ตารางที่ 11.2 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมของเด็กอายุ 6-9 ปีตามเพศ

	ชาย										หญิง							
ด้านย่อย	72-77	78-83	84-89	90-95	96-101	102-107	108-113	114-119	รวม	72-77	78-83	84-89	90-95	96-101	102-107	108-113	114-119	รวม
ด้านวินัย	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.83	0.83	1.00	0.83	0.83	0.83	1.00	1.00	0.83
ด้านสติ-สมาธิ	0.71	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.71	0.57	0.86	0.71	0.71	0.86	0.71	0.71	0.71	0.86	0.71
ด้านความเมตตา	0.71	0.86	0.86	0.86	0.86	0.86	0.86	0.88	0.86	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.14	1.00	1.00
ความอดทน	0.6	0.6	0.8	0.6	0.8	0.6	0.6	0.8	0.80	0.6	0.75	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.80
ความซื่อสัตย์	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	0.83	1.00	1.00	1.00	0.83	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.17	1.00	1.00
ความประหยัด	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.80
การควบคุมอารมณ์	0.89	1.11	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.44	1.00	1.00	1.11	1.11	1.00	1.00	1.00	1.00	0.89	1.00
พัฒนาสังคม	1.00	1.14	1.14	1.14	1.14	1.14	1.14	0.83	1.14	1.00	1.14	1.14	1.14	1.14	1.17	1.14	1.14	1.14
รวม	0.96	0.94	1.00	0.98	0.96	1.01	1.06	1.04	1.00	1.00	1.08	1.1	1.08	1.06	1.08	1.1	1.1	1.1

คะแนนเต็ม = 2

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2544¹¹ พัฒนาการด้านย่อยที่เด็กตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้มากกว่าร้อยละ 10 มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์เปอร์เซ็นต์ที่ 10 ของเด็กในการสำรวจปี พ.ศ. 2544 คือ ด้านความเมตตาและการควบคุมอารมณ์ ส่วนด้านที่ต่ำเฉพาะในเด็กชายคือด้านวินัย แต่ที่ต่ำเฉพาะในผู้หญิงคือ สมาธิและพัฒนาสังคม รูปที่ 11.5

รูปที่ 11.5 ร้อยละของเด็กอายุ 6-9 ปีที่มีคะแนนด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 10 เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในการสำรวจปี พ.ศ. 2544

คะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมและจริยธรรมของเด็กอายุ 10-14 ปี

พัฒนาการด้านที่มีคะแนนต่ำสุดในเด็กตัวอย่างอายุ 10-12 ปีในการสำรวจครั้งนี้ คือ ด้านการควบคุมอารมณ์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ สำหรับเด็กตัวอย่างอายุ 13-14 ปี พัฒนาการด้านที่มีคะแนนต่ำคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ การควบคุมอารมณ์ และการตระหนักรู้ในตน ตามลำดับ (ตารางที่ 11.3)

ตารางที่ 11.3 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการอารมณ์-สังคม-จริยธรรมเด็กอายุ 10-14 ปี

ทักษะ	เด็กอายุ 10-12 ปี (2259 ราย)		เด็กอายุ 13-14 ปี (1145 ราย)	
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความตระหนักรู้ในตน	2.04	0.37	1.90	0.37
ความภาคภูมิใจในตน	2.11	0.36	2.14	0.33
ความเห็นใจผู้อื่น	1.98	0.36	2.26	0.35
ความรับผิดชอบต่อสังคม	2.12	0.34	2.35	0.39
การจัดการกับอารมณ์	2.11	0.49	2.10	0.36
การจัดการกับความเครียด	2.12	0.41	2.22	0.41
การสื่อสาร	2.05	0.38	2.07	0.38
สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	2.19	0.36	2.21	0.35
ความคิดสร้างสรรค์	1.94	0.42	1.80	0.38
ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์	1.91	0.40	1.98	0.33
การตัดสินใจ	2.03	0.36	2.05	0.34
การแก้ไขปัญหา	1.95	0.38	1.97	0.31
การควบคุมอารมณ์	1.79	0.38	1.81	0.38
คุณธรรมจริยธรรม	2.16	0.34	2.13	0.41

คะแนนเต็ม = 3

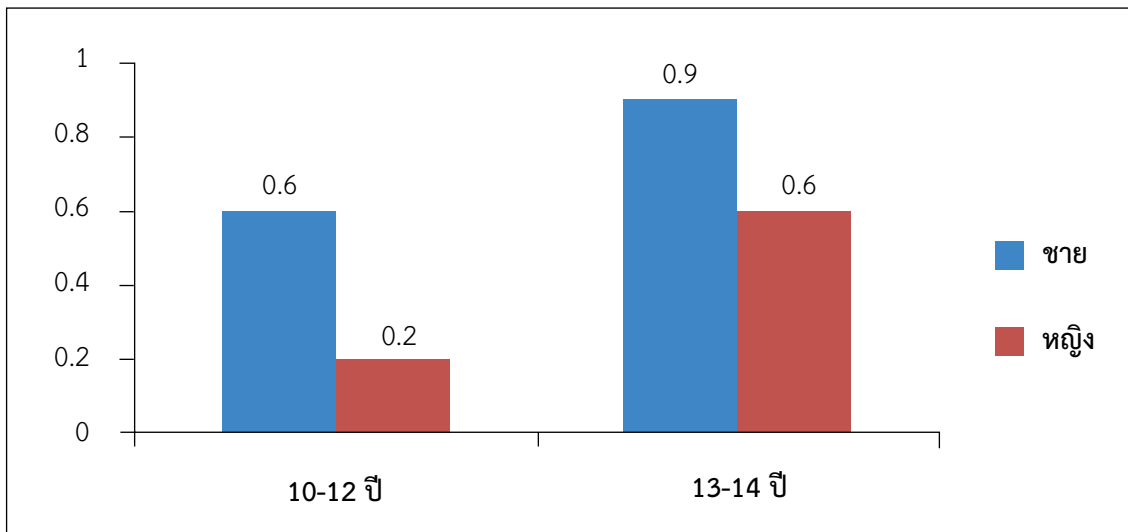
เด็กตัวอย่างอายุ 10-12 ปีในการสำรวจครั้งนี้ให้คะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม-จิตใจ-จริยธรรมของตนเองส่วนใหญ่สูงกว่าเด็กในการสำรวจปี พ.ศ.2544 มีคะแนนต่ำลงเพียง 2 ด้านคือ การควบคุมอารมณ์ และคุณธรรมจริยธรรม ในขณะที่เด็กอายุ 13-14 ปีให้คะแนนตนเองต่ำกว่าเด็กในการสำรวจปี พ.ศ. 2544 6 ด้านจากทั้งหมด 14 ด้าน ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การควบคุมอารมณ์ และคุณธรรมจริยธรรม (รูปที่ 11.6)

รูปที่ 11.6 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม-จริยธรรมของเด็กอายุ 10-14 ปีเปรียบเทียบกับผลการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2544¹¹ เด็กตัวอย่างอายุ 10-14 ปีในการสำรวจครั้งนี้ น้อยรายมากที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์เปอร์เซ็นต์ไคลที่ 10 ของเด็กในการสำรวจปี พ.ศ. 2544

รูปที่ 11.7 ร้อยละของเด็กอายุ 10-14 ปีที่มีคะแนนรวมด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม-จริยธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไตรล์ที่ 10 เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในการสำรวจปี พ.ศ. 2544

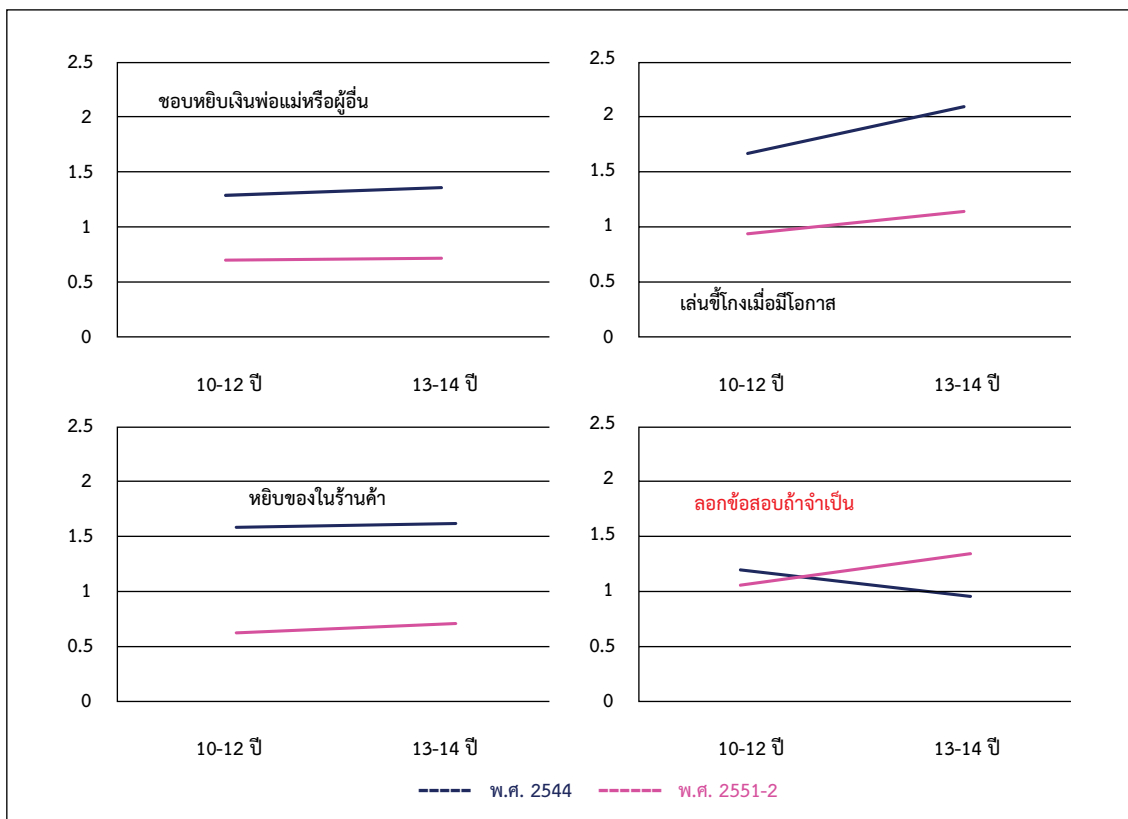

พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กอายุ 10-14 ปี

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่สะท้อนพฤติกรรมด้านจริยธรรม ได้แก่ “เล่นซี้โกงเมื่อมีโอกาส” “หยิบของในร้านค้า” และ “ลอกข้อสอบถ้าจำเป็น” พบว่าพฤติกรรมด้าน “เล่นซี้โกงเมื่อมีโอกาส” และ “ลอกข้อสอบถ้าจำเป็น” เพิ่มขึ้นตามอายุ (รูปที่ 11.8)

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2544 คะแนนพฤติกรรมด้าน “ชอบหยิบเงินพ่อแม่หรือผู้อื่น” “เล่นซี้โกงเมื่อมีโอกาส” มีคะแนนเฉลี่ยต่ำลง ในขณะที่พฤติกรรมด้าน “ลอกข้อสอบถ้าจำเป็น” มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (รูปที่ 11.8)

รูปที่ 11.8 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้าน จริยธรรมของเด็กอายุ 10-14 ปีเปรียบเทียบกับผลการสำรวจ ปี พ.ศ. 2544

สรุปเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2544 เด็กในการสำรวจครั้งนี้ทุกกลุ่มอายุมีคะแนน พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม-จริยธรรมโดยเฉลี่ยดีขึ้น ส่วนที่ควรพัฒนา คือ การทำตามระเบียบกติกา (Compliance) และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ในเด็กอายุ 1-5 ปี ด้านความเมตตาและการควบคุม อารมณ์ในเด็กอายุ 6-9 ปีทั้งชายและหญิง และด้านวินัยในเด็กชายอายุ 6-9 ปี การควบคุมและจัดการกับอารมณ์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น และคุณธรรมจริยธรรม ในเด็กอายุ 10-14 ปี รวมทั้งพฤติกรรม “ลอกข้อสอบถ้าจำเป็น” ในเด็กอายุ 10-14 ปีที่พบมากขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

1. ลัดดา เหมาะสุวรรณ, ศิริกุล อิศรานุรักษ์, นิชรา เรืองดารกานนท์, สุธรรม นันทมงคลชัย, ภัทราสง่า, กัลยา นิติเรืองจรัส, จิราพร ชมพิกุล และคณะวิจัยโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. เด็กไทยวันนี้ เป็นอยู่อย่างไร. หาดใหญ่: ลิมบราเตอร์สการพิมพ์, 2547. 246 หน้า.
2. Goleman, D. Emotional Intelligence. New York : Bantam Books, 1995
3. Felsman JK, Vaillant GE. Resilient children as adults: A 40-year study. The vulnerable child. New York: Guilford Press, 1987.
4. Feist G, Barron F. Emotional intelligence and academic intelligence in career and life success. Paper presented at the Annual Convention of the American Psychological Society, San Francisco,CA, 1996.
5. Arora S, Ashrafian H, Davis R, Athanasiou T, Darzi A, Sevdalis N. Emotional intelligence in medicine: a systematic review through the context of the ACGME competencies. Med Educ 2010;44:749-64.
6. Toonkool S, Tongvichean S, Klunklin S. Sukvattanavan V. Adolescents : Their health and health behavior. In: S. Isaranurug. Report paper on Child and adolescent's health promotion and protection in congested area of Bangkok metropolis : Wat Makok community, 1999.
7. ศุภรัตน์เอกอัศวิน. การสำรวจสถานการณ์และเกณฑ์ปกติ (Norms) ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยอายุ 3-5 ปี และ 6-11 ปี พ.ศ. 2550. ว. สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2551;53: 197-206.
8. ลัดดา เหมาะสุวรรณ. การพัฒนาและทดสอบชุดเครื่องมือ, วิธีเก็บข้อมูล. ใน: กัลยา นิติเรืองจรัส, บรรณาธิการ. การวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย: เครื่องมือและระเบียบวิธีวิจัย. สงขลา: เอกสารหาดใหญ่, 2547; 21-38, 39-45.
9. Carter AS, Briggs-Gowan M, Jones SM, Little TD. The Infant Toddler Social and Emotional Assessment (ITSEA) : Factor structure, reliability, and Validity, 2002.
10. ชัยกฤติยาภิชชาติกุล. แบบประเมินทักษะชีวิตในวัยรุ่น. ในรายงานการประชุมวิชาการทักษะชีวิต ครั้งที่ 3 ทักษะชีวิตกับความฉลาดทางอารมณ์: สู่สหัสวรรษแห่งการพัฒนาเยาวชนแบบองค์รวม. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต, 2543;70-71.
11. ศิริกุล อิศรานุรักษ์, บรรณาธิการ. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม-จริยธรรมของเด็กไทย. สงขลา: เอกสารหาดใหญ่, 2547.